

נייע יידישע צייטונג

דיא רעדאקציע
אינד אדמיניסטראציע
בעפערט ווי
Schiffmannsgasse 6, Budapest,
האָזן אויך דיא פרענטעראַיאַנס-
בעלדער צו זענען וינד.
אינדער אַמט
ווערען ביליגסט בערעכענט.

דיא
"נייע יידישע צייטונג"
ערישט זיך
מאנאט
אונד דאָנערסטאָג.
פֿרענטעראַיאַנס-פּרייזען:
מאָנעטליך 7 פּ. - ק.
האַלבערונג 3 " 50
פֿאַרשטעלערונג 1 " 75

Budapest, Donnerstag 22. März 1883.

כ"ה בודאפעסט, תענית אחר.

שנת תרמ"ג לפ"ק

ריוועט. ער יאָם אום 5 אודר מאָרגענס און אונד
איילטע זאָליך צום ראש הקהל. איהם דיא ביטע
אום הילפע פֿאַרצומראַנגען.

איש יהודי היה בווען הבורה.

אין ווען לעכטע דאמאלס אין ספרדי. בא-
ראָן משה דע אנעלאר, דער פֿאַר 10 יאהרען אויס
שפאניען נאך ווען געקאָממען וואר, וואָ זיין פֿאַטער
אַפֿט און דען האָף דעם קאָנינס קארל דעם זעכט-
טען קאָס. קאָני קארל דער זעכטע וואר דער
פֿאַטער מאריא מהערעזיאַס, אונד אלס ער צום
ראָמישען קאָוער, דאס הייסט: צום קאָוער פֿאַן
דייטשלאַנד, געוועהלט וואוידע, איבערנאב איהם
אנעלאר אינגעווערע סוממען באארען געלדעס,
דאס ער צו דען פֿיערליכקייטען דער קאָנונג
ברוכטע.

דער קאָוער נאב איהם דיא פֿערויכערונג,
דאס אנעלאר צו יעדער צייט פֿאַן איהם אונד זינגען
נאכקאָממען וואסער ביטמען ווערדע, אויך ערהאל-
טען זאָללע. דער אלטע אנעלאר וואר אין מא-
ראַנגע, איינער פֿאַן דען אונסיס, וואָ אין שפאניען,
דערען זאָ פֿעללע ווארען. דער זאָהן אבער ענט-
פלאַה מיט זייער מיטער אויף איינעם שפֿעט
אונד ליעס זיך אין אַסטערדיאָם מלל אונד מניר
זיין, אונד צאָן דאָן נאך ווען, וואָ ער ביא האָפֿע
זעהר אנגעוועהן וואר. צו איהם האַמטע זיך דער
פֿאַרשטאנד אין ווען אונד דיא ניקאָלסבורגער דע-
פּוטאציע, דיא דעם באַטען נאכגעקאָממען וואר,
בענעבען.

ויקם משה ווישע את אחיו.

מאָנס אנעלאר בענאב זיך זאָליך צור קא-
זערן אונד בראכטע דיא פֿערהאַנגע אבזוללע.
זאָ דאס דיא ניקאָלסבורגער אים מיטערנאכט נאך
קיראָת מילה אין איהרע היימאמה אנלאנגטען,
אום דיא פֿירדענאכטע צו פֿערייטיגען, דיא
בעזאָרמען געמיטהער צו בערוהענען, דיא לייטע
אויס דעם שלאָף וועקטע.

ליהודי היתה אורה ששון ושמחה!

דיא קאָוערן מאריא מהערעזיאַס האַמטע
געמליך אין שטאָדערקעס אונטער שריעבען, אונד
אללע פֿירדענליקייטען געגען דיא ווען דאָן פֿער-
באָטען. עס האַנדעלטע זיך אלאָ דאָרום, דיא אב-
שריפֿט הינעם שומצביעלעס נאך ברינגן צו שי-
קען, וואס נאר ניכט לייכט וואר. השי"ת האַט
אבער צו אללען צייטען אין דאס הערען עלער
מענשען מיטגעפֿהל פֿיר אונזערע ליידיגע געלענט,
אונד דיא צו אונזערער הילפע ערמינטערט. אין
זאָלכער עלער וואר דער דאמאלס אין ניקאָלס-
בורג ליענענדע הסאָרענענערלאַל באָיאַני, דער
עס אויף זיך נאָרס, דיא ווען ניכט נור געגען דען
פֿאַבעל צו שיטצען, זאָנדרען אויך דאס שומצ-
דערקעס נאך ברינגן צו ברינגען. ער שקטע פֿער-
ציג אונזאָרישע צימארען נאך ברינגן, אונד וואס ווע-
רע הינען וואקערן רייטערן ניכט אללעס מאָגליך!
דער שומצביעלע קאָס אין דיא הענדע דעם קאָס-
מאָנאמען פֿאַן ברינגן, אונד פֿאַן דעם אויגעבליקע
אן וואוידע ער אין אויב ישראל אונד מהאט אל-
לעס צו איהרעם שיטצע. אין ניקאָלסבורג אונד אין
נאָנין מעהרען ריעף מאן פֿירידיג: "ברוך משה
היהודי, ברוכה מהערעזיאַס המלכה וגם באָיאַני וזכר
למוב!"

פערשיעדענע נייאונקייטען.

צור מ'ס א ע ס ל א ר ע ר א נ נ ע
ל ע נ ע נ ה י י ט א ע ס ליענס הייטע אים ניערדי-
האזא אין טעלעגראם פֿאַר, וועלכעס דיא בעשטע-
מינונג דעסען ענטהאַלט, וואס וויר בערייטס אים

געטע, דאס קיין וועד אין ברינגן איבערנאכטען דיר-
לע, אונד ליעס דיא נאך ברינגן קאָממענען ווען
צוזאַמענפֿאַנגען, דרייצעהן יודים, דיא פֿאַן דער
פֿערהאַנגע ניכטס וואוסטען, וואוידען געפֿאַנגען
אונד מיטטען דיא נאכטען קעהרען אונד שווערע
ארכיטען פֿעריכטען, זעלבסט אס שבת קדש ליעס
ער זאָ ניכט רוהען. ענדליך האַט זיין האַס קיינע
דענענען מעהר געקאָננט, אונד ער האַט פֿאַלגע-
דעס פֿאַטענט ערלאסטען:

"עס ווירד דיא געזאַמטע ווענשאַפֿט אים
מאָקיראַפֿענטהום מעהרען ערנסט געמעסטען ער-
אינגערט, דאס דיעוועלבע פֿאַן דאמאָ ביו אויף דעם
20-טען לופֿענדיגן מאָנאטס מערין פֿינפֿציג טויזענד
גולדען רהיניש באַאר צוזאַמען מאכען אונד אב-
הער ליעפֿערן זאָלל, ווידענעס אללע ווען אללער
אַרבעט, וואָ זאָ אין מעהרען אַנזוטערשען זיין גע-
פֿלינדערט אונד גיערענעמאכט ווערדען זאָללען.
— ברינגן דען 14 מערץ 1742."

דיעזען צוואַר קורצע אבער זעהר אינהאַלט-
רייכע ליעבעסבריעפען קאָננטע נור פֿאַן ברינגן
נאך באַקאָוויטין געלאנגען, ווייל דיא פֿרייסען אום
ברינגן לאַנגטען; דעם באַקאָוויטער קהל אי-
בערליכע ער דיא ווייטערבעפֿאָרדערונג, אס אדר
ראשון ב' שבת קדש, ערוועלטען זאָ דאס פֿאַ-
טענט, זאָ נאָנטע מאן דיא שרייבליכע גיורה, מאן
מוסטע דיעסמאל ווענען סבת נשואות דען הייליגען
שבת מהלל זיין, דער מנהג, וואָ דאמאלס דער
הויך היעס, שייאנג זיך אויף אין פֿערה, אונד
ברוכטע מיט דער גראַסען לעבענסגעפֿאָהר דיא
פֿערהענגענדיגע פֿאַללע שריפֿט נאך ניקאָלסבורג, וואָ
ער יום א' צו שחרית אַנאָס, מאן ריעף נאָנין קהל
צוזאַמען, אונד לאז דאס פֿאַטענט פֿאַר, שרעקען
אונד אַנטע ערנירפֿע אללע, דיא עס האַרטען; דען
קריג וואר דיא צייט, עס וואר שאָן דער 18 מערץ
אונד אס 20, וואר דער טערמין דאס געלד אבצולע-
פֿערן, וואָ קאָנטע מאן איינע זאָ גראַסע סוממע
הערשאַפֿען, אונד וואָ זאָללעטע מאן דיא הויך דיא
פֿירנליכען טרופען הורכטיגען?

או נהבטי ויר פורים לאנחה
והעיר והמדינה נבוכה!

מאן קאָס ענדליך, פֿאַן דער נאָטה געדערענט,
צו איינעם ענטשלוסטע; מאן זעמטע אין געווי-
אויף אן דען ברינגער גענעראל, וואָרן אום איינען
אוישטוב פֿאַן צווייא וואָכען געבעטען וואוידע, דיא
עס אינמאָגליך וואָ דיא אונגעווערע סוממע אין
צווייא מאַנע צוזאַמענצווערענען, פֿירס צווייטע וואָ
זאָללעטע מאן דיעזע סוממע נאך ברינגן זוכער ברינג-
נען, דיא דאָך דער קאָמאָנאָנאט זעלבסט זינגען
ערלאס ניכט ווייטער אלס באַקאָוויטין פֿערווענדען
קאָנטע.

פֿערינער בעשלאָס דיא געמינדע, איינען ריי-
טענדיגן באַטען אן ווענער קהל צו זענדיגן, דאמט
אין געגענענען ביא דער קאָוערן איינגערייכט
ווערדע, דיא איינאכע אן דען ברינגער גענעראל
וואוידע האַפֿעלט געשווערען אונד הויך צווייא
באָטען אויף פֿערישערענען ווענען אבנעשיקט.
דער איינע דיעזער באַטען קעהרטע אס 8 טען מא-
נע אונטערריכטעטער זאכע צוריק, ווייל ער הויך
דיא פֿירנליכען פֿאַרפֿאַסען ניכט הורכקאָממען
קאָנטע; דער אנדערע באַטע וואוידע אין פֿאַר-
לויפֿן פֿאַן דען פֿרייסען געפֿאַנגען, אונד פֿאַר דען
קאָני געפֿהרט נאך סלאָוויטין, וואָ מאן איהם דיא
ביטשריפֿט אבנאָס אונד צערויכט, ער מוסטע
פֿאַר זיין, מיט דעם לעבען אונד איינער גומטען
פֿאַרצאָן פֿירגעל דאפֿאַן צו קאָממען.
בעסער גינג עס דעם רייטער דער נאך ווען

אין פורים אים יאהרע תק"ב לפ"ק (1742).

קאָוער קארל דער זעכטע וואר אים מא-
נאטע השון תק"א געשטאַרבען אונד האַמטע קיי-
נען מעננליכען מהראָנער בני הנטערלאסטען, וואָל
אבער צווייא מאַכטער, פֿאַן וועלכען דיא אלטערע,
מאריא מהערעזיאַס אן פֿראַנין גראַסהערצאָג פֿאַן
פֿלאָרענץ פֿערהייראַטע וואר, דיעזע האַמטע קארל
צור ערבין זינגעס מהראָנעס אונד זינגער לענדער
בעשטימט.

דיא מאַנאטע נאך דעם טאָדע איהרעס פֿאַ-
טערס הרה"ק זיך געגען דיא זינגען מאַנאכין
פֿיער קאָנינע: פֿאַן פֿראַנקרייך, פֿאַן פֿאַלען, דער
צויליך קורפֿירסט פֿאַן זאַכסען וואר, פֿאַן באַיערן
אונד פֿירערהיך דער צווייטע קאָנינע פֿאַן פֿרייסען,
דער קאָנינע פֿאַן באַיערן וואָללעטע קאָוער פֿאַן רייש-
לאַנד ווערדען, אונד פֿאַרדערטע אויך טהיילע פֿאַן
דען אַסטערייכישען לענדער, אונד פֿירערהיך
מאכטע אנטפֿירן אויף נאָנין שלעזיען.

אום מאַנאטע אדר הינעם יאהרעס קאָס דיא
קאָוערן אינס וואָכענבעסט אונד געבאָר איינען
פֿירנענען דען נאכמאליגען וואָהלטהעטער דער
מענשהייט, קאָוער יאָזעף II, זאָבאלד דיא קאָוער-
רין געגענען וואר, צאָן דיא מיט דעם זינגעבאָרענען
פֿירנענען נאך פֿרעסבורג, וואָ דער אינגאָרישע לאַנד-
מאָ פֿערוואַסטעלע וואר, אונד באַט אים שטיין אונד
הילפע געגען איהרע פֿיעלע פֿירנדע.

אלס דיא קאָוערן אין איהרע שראַהלענ-
דען שאַנהייט מיט איהרעם קינדע אויף דעם ארמע
פֿאַר דען מאַנאטען ערשינען, דיא וואוידען דיעזע
זעהר בענייטעטערע זאָ זענען דיא זעכטע אונד
שרינג אויף לאַטיניש (דאס וואר דיא דאמאליגע
לאַנדאָנאָשפֿראַכע); וויר וואָללען שטערבען פֿיר
אונזערן קאָנינע! זאָ בעשלאָסטען, מאריא מהערע-
זיאַס קאָנינע פֿאַן אינגאָרן צו קראָנען אונד איהר
געגען איהרע פֿיעלען פֿירנדע הילפע צו לייסען.

יאַ תמו תק"ה (25 יוני 1741) פֿאַנד דיא קראָ-
נינג מיט גראַסער פֿראכט שטאַטט, דער קריגע-
אבער וואוידע אימער ערנסטער, זאָ דאס אס
ראש השנה תקיב דיא שטאַטט ווען אין גראַסער
אַנטס וואר פֿאַר דען העראַנציעהענדען פֿירנען,
אונד זעהר פֿיעלע שליכטעטען זיך נאך פֿרעסבורג,
וואָ דער האָף אויך וואר.

זאָ אדר ראשון קאָמען דיא פֿרייסען נאך ניו-
קאָלסבורג, דער גענעראל פֿערהאַנגע פֿאַן דער
ווענענעמינדע 30,000 גולדען, דיא ער זאָנטס זינגען
סאָלראַמען צו פֿלינדערן ערלויבען ווערדע, עס
וואוידע אויף פֿיעלעס ביטמען אויף 6000 גולדען
העראַנציעהאנדעלט, צו דענען זאָ אבער שפעטער
נאך 3000 גולדען צוגעבען מיטטען, אויך וואוידען
דען ווען אללע פֿערהען ווענענאָממען, זאָ אדר
שני צאָנען דיא פֿרייסען טרופען נאך גאָרינג
אב, אבער דיא ווען קאָמען אים דעם רענען אונ-
טער דיא דאברונגע, דענען דער איינהייטישע פֿאַבעל
ראַסטעט זיך געגען זאָ צוזאַמען, אונד בערדאָ-
העטע זאָ מיט פֿלינדערונג, בראַנד אונד מאָרד,
ווייל דיא ווענענפֿירנדע איהנען אין גלובל מאכטען,
דאס זאָ שפֿאַנען דער פֿרייסען ווערען, אונד הינען
פֿירייוויליג געלד אונד פֿערהען געגען
בען העטטען, מאן זאָנטע אללגעמיין דאס דער קאָ-
ניג פֿיערדיך זיך דער ווען וואָ אין פֿאַטער אב-
נעהמע, אונד דיעזע זיך וועדער וואָ זינגע קינדער
בענעמען.

דיא פֿערהימדינג פֿאַנד אויך ביא דעם קאָס-
מאָנדרענדען גענעראל אין ברינגן איינאָנג, ווייל
ער זעלסט אין "שונא ישׂאלי" וואר, ער פֿערהאַרד-

קמה שמורים

ביים געפערטיגטען איז שטאנע קמה שמורים למצה של מצוה זו האבען, אונד פערזענדע דיא קריינסטע בעשטאלונג. מאקנישע צו 6 קולא פֿאנ- קא פֿערפאקונג פֿראנקא פֿאס פֿיר 2 גיל. 30 ק.

אכטונטפאלל

ה"ק וואל צבי א"מ אליעזר שטערן.

J. H. STERN, in Illok (Syrmien)

צוכאריען של פסח

אונטער אפֿיזיט דר עהרזודערן דעם העררן ראבבי מארקוס שלעווינער. זאָהן דעם זעל ראבבי צו באַיינ אונד פֿערפאסער דעם מחולת המתנות. - פֿייובלעטער אויף פֿער- לאנגען פֿאנקא. ערסטע אונג. טשאקאלאדע. סורדאנאט- אונד פֿיינעקאפּפּע-פֿאבריק בודאפעסט.

וו כטיג פֿיר

ברוכריידענדע

דיא נייערעכטעטען זלאטשישען ברוכ- בענדע פֿאם יארע 1888 פֿיר הער- דען, פֿיינע אונד קנדע, דערין נאָסער פֿאַרשיל דאָרין בעשענעט דאס צו יעדעס ביוכנאנדע אינע עקסטרא-פֿילאטע בינענענען אונד וועלכע דאן צוועק האט, דען לידערען דען שוויש צו טראָקען, אונד דיעזע-יאַט טענליך אין טראָקענס כאנד פֿראנגע צו קאָנען, ונד אינע אונד אללין ביא מיר צו האבען. ביא דיע בע- שטעלונג כּוּטע אונגעבען, אב רעכטס, לינקס אדער אויף בידען וויסען, נאָסע דעם ברוכנס אונד היפענ- אימפּאנ.

אינפאנע שטיקע 4.50 ביז 5 נולדען, דאפּעלטע שטיקע 8 ביז 11 נולדען, פֿעראנט פֿאָסס נענע נאכאמיע איסעדינס נעכא- מוסע-פֿאָדאל-נאדאשען, קראפּטאדעני-שטייטשע, קליסער אונד מוסע-שטייטשען, נומי-בעסטאיינאנען, אייזיסעל, ליכטנען, אויגהאלטע, זאָווא אללע כּוּרני- נוסטווארען.

פ. ש. פי. ט. ב. באנדאניסט

1 בודאפעסט דאָאמעה-נאכטע 3. ביא מיר איז דיא בערזשע וואונדער-ביוכנאליטע צו בע קאָנען. פֿיינע פֿער סינעל 2.75 נול.

הילענס ריכטע פֿאַלע 9.50 נול. צוערנ- באהען 12-11.25 ערבוץ 9-11 נול. נעשעלע 15.50 נול. לינען 8-16 נול. קומעל 28- נול. אנב-וויקען 8.50 נול. הירע 6.60 נול. הירעביץ 10.50 נולדען (אללעס פֿער 100 קלאַראַט).

מאָהן נויע 28- נול. בלויע 31 נול. ש א ל ל א ל ע. און פֿאַר נע וואָבע וואַר דאס נעשעט בערזענינע. - עס וואַרדען 1500 מעטערשט פֿערקויפט צו פֿערשידענען פֿרויען. אונד שליסט (חלב) -51, -52 נול. צו וועט ש ק ע ו, סעבישע וואַק-וואַרע פֿער מערץ- אפריל 20.50 נול.

האָ נ י ג נעליטעטע -39, -40 נולדען. וואכס- האָנע - נולד. וואכס האָנעניע -139-140 נולד. וויינישטיין 50-66 נול. יע נאך קוואליטעט. שפּירטוס נייע מעטהאדע אים קריינען -31-31.25 נול. אלטע מעטהאדע -32-32.25 נול. פֿער 10000 ליטער פֿערזעט. פֿערטאָר ע א ו ס 25 נול.

ל ע ד ע ר-נ ע ש ע ס. קוה-הירע 4-10-קילא 215-245 נול. אינמאל פֿערזעטעט טעיען פֿאן 10-14 קילא 160-165 נול. עוימאל פֿערזעטעט טעיען 17-18 קילא 160-163 נול. דוימאל פֿערזעטעט טעיען 19-22 קילא 162-164 נול.

ק א ל ב-ל ע ד ע ר. ברויע 9-18-ק 420-450 נול. נענערטע 6-8-ק 365-375 נול. פֿער 100 קילא. הייטע ווי נאָסירען פֿער 100 ק. אונגאישע קוה- הייטע 105-108 אונגעוויסע טראָקען 108-110 נול. ראָהייטע 14. נול. פֿער פֿאַר- קאָל-פֿעללע אָהנע קאָפּע 205-210 נול. פֿער 100 קילאָ. ק י ס-פֿעללע צו 110 נול. פֿער 102 שטיק.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like 'לאַטטא-ציעדונג פֿאָם 17 מערץ' and 'אפּען'.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like 'פֿעראנטוואַרליכער רעדאקטער' and 'יקותיא הלוי לעדערער'.

פרענומערציאנס-איינלאדונג

מ'ס אפריל בענעט אין נייעס אבאנעמענט, ווי ערזוכן האפליכט דיעיעניען העררן אבאנעמענט, דערין פֿרענומערציאן מ'ס 1-טען אפריל צו ענדע נעחט, וויא דיע ארף דיע אדווערטיסירע וויסליך צו ציענען אונט (אונט) אונט דען בעשטי אינענען צו וואַללען דאס און דער צוענענע דעם כּלאטשע קיינע שטאָרונג אינפֿערטע.

אויף ס' 4876 נ' 41; דיע רייטע טרעפּער מיט 4000 פֿראנקס אויף ס' 4876 נ' 21; יע 1000 פֿראנקס נעמאנ- נען ס' 1407 נ' 21 אונד ס' 5098 נ' 8.

אפּפּענער שפּרעכוואַל *

פֿאַן ווישע דעם פֿאַרשטאנדע דער אויס אַרטהי אונד נעמיערע בודאפעסט (ניישטיש) ווירד פֿאַלנערע ערקלע- רונג אבנענענען; העררן ה' דייטש, ראכנימאטשפּיער-ווע- דער אונדערע נעמיערע וואַרדע לויט שטאטשען און אי- נע אַדווערטיסירען נענעראלפֿערזעטעטלונג אום 1-טען פעבער נעקנדיגט, דיעזע קנדיגונג בלייבט אפֿ-רעכט ערהאלטען. דיא אייסשרייבונג דעם קאָקורועס וואַרדע און דער רעפּער- וועטאנא-הענען בעשלאָסען, אונד איז אונד מיט איינ- ווילליגונג דעם פֿאַרשטאנדע נעשענען, וואס און דער קונדמאכניש דעם העררן דייטש פֿאַרקאָפּט, דאס איינע פֿערזאן אלס אבנע-נעמיערענענענענע בענאנט איזט דעם ענשפּירען נישט דער וואַרדע, דא דיעזער הער אלס קאָנטראָליר אונגעשעללע אונט. דיא פֿערזאָלירען וואָנען מאַנען דיא העררן אונטער אינאדער וועלכט שליסטען. דער פֿאַרשטאנער דער אויף אויס אַרטהי נעמיערע בודאפעסט (ניישטיש).

העררמאן שוואַרץ, סעקרעטער.

* פֿיר דיעזע רוכוק אויס דיא רעדאקצין נישט פֿעראנטוואַרליך.

נעשעפּטס בערוכט.

נייעס פֿריווע. פֿאַן ווייזען וואַר פֿאַרניע וואָנע טענע צו מאַרקט נעכראכט, דער פֿערקויף וואַר נומ. 80000 טענענע וואַרדען פֿערקויפט.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like 'קאָרן 7.10-7.30 נולדען' and 'נייעס פֿריווע'.

Table titled 'פרוכטפֿריווע דער קאָרנהאללע פֿאָם 15 מערץ'. Contains multiple columns for different types of produce and their prices.

Table titled 'בודאפעסטער באַרזענקורוע פֿאָם 15 מערץ'. Contains multiple columns for various goods and their prices.

נובערנער פאן מאסקו. ערהעלט איינען ברעף פאן דען ניהיליסמען. וואָרין זיא דראָהען פאלרס דער קא- זער ניכט דיא קאָנטימיצאָן געבען ווירד. אז ווערדען זיא דיא קראַנטע פּערהינדערן. עס ווירד אללעס איה- געבאָמען ווערדען. אום דיא קראַנטע צו פּערהינדערן. זעלבסט ווען דער נאָצע קרמל (קאָזערליכע שלאָס) מיט אללע געסעטען אין דיא גלופט געשטרענגט ווערדען מיסע. דיא פּאָליצייא האָט אן צווייא איה- טען גראָסע פּאַררעטהע פּאָן דינאמיט ענטדעקט. אין פּאָלנע דעססען זינד 40 פּערזאָנען איינגעשפּערט וואָרדען. דיא פּאָליצייא גלויבט דען מאָרדאנשלאַג בערייטס אונשערדיך געמאכט צו האָבען. דיא איה- ראָפּעיאַשען העררשער ווערדען זיך וואַהרשיינליך דורך מיטגלידער דער בעטרעפּענדען דינאמיטען פּערטערעסען לאַסען דען אונטער זאָלכען אום- שטענדען איזט עס צו ענטשולדיגען. ווען זיך פּאָן דען מאַסקויער קראַנטע פּערהינדערטער דער רעגירענדען הי- נארבען אונד מראַפּאָלאַנער דער רעגירענדען הי- זער צוריקציעהען אינדעס זיא זיך קיינער אז שווע- דען געפּאָהר אַויסגעציען וואָללען. אז פּערלויטעט דיא אונזער קאָנדי הורד זיינען ברודער צוהייר- צאָן ווילהעלם, דיא קאָנדי פּאָן ענגלאַנד הורד דען הערצאָג פּאָן עינבוהנה. איהרעס צווייטע עבאָרענען זאָהן. דער דייטשע קאָזער הורד דען פּרינצען פּרעד- ריך קארל. זיינען ברודער. פּערטרעטען זיין ווערדען. נאָך אין דעס פּאָליצען מאַנאטע וואַרדע אַיבער איה- נען מאָרדאנשלאַג. דער געגען דען צאָרען געריב- טעט וואַר, פּירעל געשפּאַרען אונד זאָלל פּעדע- זיינע מאַן איהן שמודענט דער פּאַר אַפּאַריטונג דער מוהט דען מוהט פּערלאַפּען דיא איהן פּערצווייט. לונג זיך דיא אַרען געאַפּענט האָבען. ער הורב- שניטט אַנשטאט דער אַרען נור דיא פּלאַכסען. קאָנטע דאהער אַם לעבען ערהאַלען ווערדען. זיינע אַויסזאָגען וויעזען איהן איינע פּערבינדונג מיט דען ניהיליסמען הין. געגען ערשטיג בעפּינדעט זיך דערזעלבע אין אונטערזוכונגס האַפּט. זיינען אַויסזא- גען צופּאָלנע וואַר ער בעשטימט. דען קאָזער צו ערשטען. אַלס דאס פּינלענדער גאָרדערענימענט דיא רעגירענטעס פּענינג אונד דיא אַפּפּיציערע אין דער קאָסערנע איינע מאַהליצייט נאָבען. אן וועלכער איהן דער קאָזער מהילנאהם. וואַסעט דער שמודענט אַלס אין דיענער דעס נאָסטהור- טעס, וועלכער דיא מאַהליצייט בעשאַפּעט. זיך אין דען שפּייערזאָל איינגאַנג צו פּערשאַפּען. אַלס ער זיך דעס קאָזער געגענאָיבער זאָה שוואַנד איהם דער מוהט אונד אום זיך אַויסדער קלעמעט אין דער

ער געראטהען, צו בעפרייען. איילטע ער אין דיא באדעשמובע, אום איינען זעלבסטמאָרד צו בענעהען. דיא ער נור האַנדלאַנגער דער ניהיליסמען וואַר, זאָ זינד זיינע זאָנסטיגען אַויסזאָגען פּאָן גערינגעס ווערטהע, דאָך לייטעמען זיא איהן שפּורען, וועלכע, צאהלריי- כע פּערהאַפּטונגען הערבייפּהרעטען. איהן דיא וואַר- נעגען דער מינישער מאַלסטאָ אונד אַישעס- קייט. זיך מעהר אין אַכט צו געהען, אַנשוואַרטעמע דער קאָזער: יעמט איהם מיר אללעס גלויך, נור אין צופּאלל האָט מיך געעפּטעט. איהר אַבער, דיא איהר מיך בעשיטצען זאָללעש, וואַסעט גאָר ניכטס פּאָן דער מיר דראָהענדען געפּאָהר!

(איינען אַמענאָט אַוויף דען קאָנדי פּאָן אַיטאליען איזט אַם 18. דיעזעס אין ליוואַרנא אַנגע- קאָסען. ביא זיינעס איינזענע עראַיינגעטע עס זיך, דאס איין מאַן מיט דראָהענדער האַלמונג דען קאָנגיליכען וואַנען אַנגרויפּען וואָללעט. דיעזעס אינרויטוואַס הייט אַראַפּע באַראַפּאָ: דערזעלבע איזט 30 יאָרע אַלס, לאַסטרענער אונד וואַר לע- גערע צייט איהם אַהרענהויזע: ער שפּראַכט דראָ- הענט מיט ערהאַבענען אַרמען איהן דעס קארל אל- בערט. פּלאַטין איהן דיא קאָנגיליכע עקוויאַשע, אינדעס ער שפּראַכט אַיששעס, מאַיאַר מא- גענע שרייב איהן היערויף מיט געצאָגענעס זע- בעל צוריק. שאַנדאָרמען געריפּען דען וואַהנ- וויטציגען, דאס פּאַלך רעף: "וויר ווערדען דען קאָ- גע פּערטהינדערן!" דער קאָנדי דאָקטע לאַבענד אונד מיט דער האַנד ווינקער: דער קאָנדי זעצ- טע זיינען וועג אונטער בעגייסערטען צורופּען דעס פּאַלקעס פּאַרס. דער פּאַפּאלל גילט פּיר בעדיי- מינגסלאָז.

(דיא ברידער יאָוודא פּער- אַרס היללט.) אין טעמעשוואַר האָט געבעטערן דיא שלוספּערהאַנדלונג אַיבער דאס פּעריבערען, וועלכעס דיא ברידער יאָוודא אין דיאראַט אַם 18. נאָוועמבער בענאנען האָבען. שאַטאָנעפּונדען. וואַ אונזערן לעזערן בעקאַנט, האָבען דיא ברידער יאָוודא דען אַרסטיכטער האַרז, דער מיט דען גע- שוואַרצען אונד עקסקעוואַר אין איהרע וואָהנינג ערשען. אום איינע עקסקעוואַר פּאַרצוגעטען, מיט איינעס טעסער ערשטאָבען. דיא אַרסטיכטעשוואַרצען בלאַזא. עכנער, מעללונגער אונד לאַרזיס וואַרדען שווער פּערוואַנדעט אונד האַפּטען זיך נור מיט נראָ- טער מיהע דעס טען קאָנען. דער עקסקעוואַר איזט גלקליך הורד דאס פּענסטער ענטקאָמען. נאָכדעס

ערוועזען וואַרדע, דאס דיא ברידער יאָוודא ניכט גייסטעסקראַנק, זאָנדערן פּינדע דעס אונגאַרישען שטאַטעס זינד, דא דיא איינע, גרונדגעזעצטע בעקענען. נאָך דענען זיא אַבער אַרטימלי צו ווער- דען פּערלאַנגטען: דער געריכטסהאָף פּעראַורמיהייל- יע אַינאַמי יאָוודא צו 15 יעהריגעס, אונד מיכאַעל יאָוודא צו 10 יעהריגעס צוכטהור. דיא מומטער דער ברידען אַנגעקלאַנגען וואַרדע פּריינגעשאַכען.

(מ שלוח מנות אן דען רויט- באַלד ווערהאָו א י.) וואָהן וויללסטו דאס נאָך געשלאַנגען ווערדען, ווען דאס איז קראַקעלען פּאַרמאַהרסט? דיין קאַפּ אַיזט גאַנץ קראַנק, דיין הערץ זעהר שלעכט, פּאָן דער פּוסזאָדע ביז צום שייטעל איזט אללעס פּויל, לויטער שיסעט אונד שמי- בע אונד לעבע, ער הילפט קיין פּלווער, קיינע זאל- בע מעהר, אן דיר איזט האַפּטען אונד מאלץ פּער- לאַרען. — ישעי הגביא.

(אן דעם נייען וואַכער גע- זעט צו) האָט בעקאַנטליך, וואַ וויר דיעס זיי- גערייט מיטגעשוויילט, דאס אַבערהויז איינגע וויכ- מיגע פּערנענדערונגען פּאַרנענאַמען, וואָרדן דאס- זעלבע איינע בערייטענע פּערשעפּונג ערהאַרען זאָלל. אין דער זיינענע דעס רייכטמאַנעס פּאַם 19. דיעזעס קאָמען דיעזע זיימעס דעס אַבערהויזעס אַם וואַכער. געזעצטע פּאַרנענאַמענען פּערנענדערונגען צור פּערהאַנדלונג. איינע פּערנענדערונג ליטעט, דאס דער וואַכערער זיינעס שולדנער דען גאַנצען שאַדען ערזעצטען מיסע, וועלכען דערזען דיא "וואַכערייא" עוואַ ערליטען האָבע! דיעזע פּערנענדערונג וואַרדע פּאָן דעס רייכטמאַנע פּער- וואָרפען אונד צוואַר אַויסדעס גרונדע, ווייל זיך דיע- זער שאַדען אַפּטערס ניכט גענוי פּעטשטעללען לאַסט אונד מאַן הורד איינע זאָלכע בעשיטמונג בלאַס אַנלאַס צו עווייגען פּאַצעסעט בעטען וויר- דע. דאנעגען וואַרדען איהן פּאַם רייכטמאַנע פּאַל- גענדרע צווייא, פּאַם אַבערהויזע דעס וואַכערזענעס. זע דיניצ פּונעם פּונקטע אַנגעקאַמען (1) ניכט בלאַס דער בעוואַכערער שולדנער, זאָנערן איהן דעססען פּריינדע אונד אַנפּערוואַנדעטע האָבען דאס רעכט גענען דען הערצלאָזען וואַכערער ביא דער בעראַדע דיא אַנציינע צו ערשטאַמען; — אין איינער גענענר, וואַ דער וואַכער אַם אַלגעמיינען אַיבערהאַנד ניםט, האָט דער וויסצימיסטער דאס רעכט, דיא אונטערזוכונג, זעלבסט ווען ניעמאַנד אַלס קלענער אַויסרייט. פּאַן אַמטווענען איינלישען צו לאַסען.

קרעפטיג זיך ענטוועקלעט, אומפאַסטע איהן איהר הערן מיט איינער ליעבע, אונד זיא ביזעס דיעזעס מאַנגע אין הייליגסטום איהן אין דער פּעריבאַרענעסען קאָסער איהרער זעלע אַלס ער זאָ פּלאַצליך, אונד אָהנע דאס זיא דיא אַרוואַכע צו דורכשויען פּערמאַכט, זיך פּאָן איהר וואַרדע אונד דאַן איהרעס פּאַסערס אונד זיינעס איינען אַנקעלס היין פּעריליעס, ערהאַב זיך צוואַר איהר שטאַלץ גענען דיע- זעס זיין בענעהטען, זיא קאַנטע איהן אַבער ניכט פּערנעט- סען. אין דעס ערשטען צאָרען איהרעס שפּאַלעס רייכטע וואַ דעס רייכען עשקעלעס איהרע אַבער איהר הערן געראַכט איהם ניכט. אַלס דער נאָמע הונאַם אַלס אין גלענצענדער ניכט אַם הייטעל אַיששעינע, וואַר איהרע זעלע ביא איהם אונד בעגלייטעט איהן איהן יעדעס שרייט זיינער גלענצענדען, אַבער געפּערהיליכען לויפּאָהן. צוואַר פּיללעט זיך איהר הערן מיט איינער אַווענעליכען ביטערקייט, אַלס דיא קונדע זיינער פּערהייראַטונג מיט מירס צו איהר דראַנג, אַבער דיעזע וויך שטעלל דעס ערשט- טען פּינענעפּיהר, דא זיא דען אונטערזאָנג ביידער ערפּוהר. ערזעוועלכען צייט לענטע זיך איהר מאַן אונד שטאַרב- נון וואַר זיא וויסשווע. זיך וועלכע אַישפּענונג געריעהען דאהער איהרע געפּהילע, אַלס זיא פּערנאָהם, דאס הונא גע- רעשטעט אונד אַלס געפּאַנגענער נאָך דאָס געבראַכט זיא- דאס גאַנצע פּיער איהרעס ביז יעטעס אונטערזעיענען הערענעס ערוואַכטע פּאַן נייעס. זיא וואָללעט איהן בע- פּרייען, אַבער צוגליך פּיר זיך ערווערבען, דאס שיקואל האָבע געשפּאַכען, אונד ביידע איהן איינאַדער אַנעוועי- זען. אַללעס האַפּטע איהר דאס געפּיך ביז דאָהן אין דען שאַס געוואָרען, אַבער דיעזעס אַללעס מיטאַכטען זיא; דאס וואַהרע אונד האַכטע נוט איהרעס לעבענס מיסעט זיא זיך זעלבסט עררינגען, אונד הונדערטע פּלאַנגע אונד ענטווערעט גינגען איהר הורד דען קאַפּ.

ניכט צו וויסען, דאס דיא בעפרייאונג הונאַם מיט אַויסער- אַרדענליכען שוועריגקייטען פּערינדען זיא. זיא קאַנטע דען אונטערזעליכען האַסט, דען דער ראַמישע קאָזער קאַנטאַטאַיאַם גענען יעדען הענטע, דער אַרענע אַיינמאַל דיא האַנד גענען איהן צו ערעהען געוואַנט, אונד דאס הונא זיין לעבען נור דעוועלבען האַסטע גענען דען פּעלד- הערן אַרווייזונס אַלס איינען געוויסען אַנהענגע דעס ער- מאַרדעטען וועקאַנענט אַללוס צו פּערהאַנקען האַבע. גיע- מאַנד ווירדען דעס דאהער וואַנען, דער ראַבע דעס קאָזערס איינעס איהרער אַפּטער צו ענטזיעהען. אין אונזערער צייט אַויס אַלגעמיין, געלד פּיר אללעס צו האָבען; אין דאָס וואַרד דיעזער שפּיך אַומגעקערט: אַללעס פּיר געלד וואַר צו האָבען. אידא פּעריליעס זיך דאָרף, דאס אין דאָס אַללעס פּויל זיא, אונד דאס עס דאהער נור דער צייט אונד דער וואַכאָסקייט בעדירשע, אום דאס רעכטע וועקאַנען אונד זיך בעקען אַוועקצוגליך צו פּינדען; דאס איהר פּאַ- טער זיינע משהלפע איהר פּערהאַנגע, טהאַס איהר קייט לייך. זיא ברויכטע קיינען מיטוויסער, אונד וואַר שפּאַלץ דאָרף, גאַנץ אַלליין פּיר הונא דיא רעטערין צו שפּיע- לען. אַיבער געלדמיטעל האַפּטע זיא גענוג צו פּעריפּיען אונד וואַר ניעמאַנדעס אַיבער דאס פּערוואַנטאַכטע געלד רע- בענשאַפּט שולדיג.

זיא בענאַן איהר וועק דאַמיס, דעס זאָהנע איהרער אַמטע דיא אַויפּעהערשעללע אַיבער דיא געפּענונגסרייזע, אונטער וועלכען זיך דיא זעללע הונאַם בעפּאַנר, צו פּער- שאַפּען, ווענענדר דיא פּערישפּאַכע איהרער שאַנגען לויט- פּען, אַלס איהרע פּאַללע האַנד פּיהרעט זיא צו דיעזעס ציע- לע, אַבער זיא קאַנטע איהרע ליישע צו נוט, אונד בעווייך- טע דאהער נור, דאס פּראַנגל אונטער דעס פּאַוואַנדע, ער מיסעט נאָך ערפּאַכטע ווערדען, ערס פּאַוואַרזיש איהן אין יאָהר דען פּאַסען ערהעלען, וועלכען זיינע עהר אונד האַנטיער זאָ זעהר ערווישעט. עס היינט דאס ניכט אַנדערעס אַם

לענגער אלס צוויי וואָכען געלענען; דאס האָר קאָנע אויך אַבראַהאַם וואָרדען, דאָ נענעל קאָנען געשוואַנדען זיין.
 * (ע ר ד א ה ע ל י) ווי אין אַנדערן גע- מינדען, וואָרדען אויך דער פּאָן דעם לאַבליכען פּאַרשטאַנדע דער בעשלוס געפאַס, און דעם קאַס- מענדען פּורים דאס מאַסקרען צו פּערמיידען אונד אויפּס שטרענגסטע צו פּערביימען. אַלליין זאָ וויא בייא יעדער געלעגענהייט, בעוועהרטען זיך אויך דער דאָ וואָרטע של חבול, הוּ זרר במצוה קלה, כּו מצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה! דען אָהע אַבויכס פּערלעטצען דאָ וואָרטע של חבול, נאָך וועניגער גענען איינע מנה ישראל, וועלכער זיינע אויסצוריקע איינפירונג אין שויע פּינדעט, צו פּערשטאַנען פּאַרעקמירטע דענאָך דער לאַבליכע פּאַרשטאַנד, דאס אַבליכע, הַמֶּן-קלאַפּען אַם פּורים בייא דער קריאת מנה אבצו-שאַפּען, אינדעם וועלכעס אַבער גענען איינען אויב-דיקליכען דין אין שויע אויב תּרצ׳ ווערע, דא-וועלכט דייטט עס; װהנגז הַבּוּת אַתּ הַמֶּן כּש-קורים הַמֶּלֶךְ און לַבְּשׁוֹל שׁוּם מנה או ללעג עליו כּו לא לחנם הַקּבֵּע עי׳שׁ! נון אַבער דאַנק אונד לאָב דעם אַללגיגען, דאס ער אונס צו יעדעס צייטאַלמער מענגער ניכט, דערען בערוף עס איז, לעמד בפרץ צו זיין, דאס דאָ פּאָן אונזערען עלטערן אַבערליעפּערטע געבאַהע אונד געברוי-כע אונפּערלעצט אַיפּרעכט ערהאַלטען בלייבען. דען אַלס דאס אָבערעלדעטע פּאַרעקס דעם לאַבליכען פּאַרשטאַנדעס פּערלעטצען וואָרדע, דיעלס אַללואַגליך דער הגאון אביר דקהלנו איי-נע קורצעפאַסטע געדענענע דרשה, וואָרן ער דארלענטע דאָ וויכטיגקייט של מנהי ישראל, אונד אַלס דאס, הַמֶּן-קלאַפּען עבענפאַלס אין אויס-דיקליכער מנה פּאָן שויע, דען ווי ערוועהטען, איז, זאָ וואָרדע דער בעשלוס פּאָן דעם לאַבליכען פּאַרשטאַנד פּאַרשטאַנען, אונד אויסגעשפּאַרען, דאס דער אַלמע אַינזערען לעטערן פּערעכטע מנה פּיר אַלמער אונד עויען בייבעהאַלטען בלייבט, מאָ-נע נון אונזערע קלה קדושה, אין וועלכער עס און מענגער פּאָן בילדונג ניכט מאַנעלס אונד דענאָך אַללע מנהי ישראל אין וואָרט אונד מהאַם בע-אַבטאַנען, אויך פּיר אַנדערע קיך אַלס מוסמער דיענען. - אין אַבאַנעט.

* (א י י נ ע נ י ע ד ר א ה ו נ ג ד ע ר נ י ה י ל י ס מ פ ן) אײַם פעטערסבורג ווירד מען-לענאַפּירט: פּיראַם דאָלנאַקלאַפּען, דער נענעראל-

דער זעלבסטאַנקלאַנע זאָוואָהל, וויא אויך צום אַנ-קלענער וואָרדע. גלייכצייטיג פּערלאַנגט ער דען דר׳ היימאַן צום פּערטהידיגער. דר׳ היימאַן האַט-מע געסטען אין אַנוועזענהייט דעם קאָנזיליכען שטאַטסאַנוואַלס אונד דעם אַינפירונגס-ריכ-טערס דאָ ערסטע בעגענונג מיט זיינעם נײַען קליינ-מען אַיקעל שטילאַויטש. עס ענטוויקעלט זיך צו-שען שטילאַויטש אונד דעם פּערטהידיגער פּאַלענע-דעם געשפּרעך: דער פּערטהידיגער זאַמט: אויך בין דר׳ היימאַן, דען זאָ צום פּערטהידיגער געווינט. זאַנען זאָ מיר, מײן לעבער, גענען וועלכע אַנקלא-נע זאָל אויך זאָ דען פּערטהידיגער? - שטילאַ-ויטש אַנטוואַרטעט: לענען זאָ נימינס דאָר, דאס אויך אונשולדיג בין, דאס ניכטס פּאָן דעם, וועססען מאַן מײך פּערשולדיגט, וואָר אַוימ - דער פּערטהידי-גער דר׳ היימאַן פּראַנגט ווייטער: וועססען בע-שולדיגט מאַן זאָ דען? - דאָרויף אַנטוואַרטעט שטילאַויטש: מאַן בעשולדיגט מײך, דאס אויך אַם 11 יוני אין מאַרקאני איינע לייכע אַיבערנאַכטען העט-מע. אַם 11-מען יוני וואָר אויך גאַר ניכט דאָרט, פּאָן דער נאַכטען אַבער האַבען אויך ניכטס געוואוסט, וויס אויך יעצט ניכטס דאָסאָן. דער פּערטהידיגער זאַמט: זאָ האַבען זאָ דאָך, וויא אויך האָרע, אַללעס זעלבסט געשאַנדען? - שטילאַויטש ערווערדער-טע: דאסאַלס העסטען אויך אַללעס ערדענקליכע אַינסעוואַנט, אויך העסטען זעלבסט ניכט געטרונקען, ווען מאַן עס פּערלאַנגט העסטען. - זאָ וויססען זאָ, גענדענער הערט, וויא מאַן מיט מיר פּערשאַרען האַט. . . דער אַנטווערבידאָנען איהן דער שטאַטס-אַנוואַלס אונד דער אַנטווערבוונגסריכטיגער, ער דורכ-טע ניכט ווייטער שפּיעכען אונד פּאַרדערטען דר׳ היימאַן אויף, מיט דען פּראַנגעשטעללען אַיינצו-האַלטען. - דאס גוטאַכטען דעם לאַ א נ ד ע ס - ס א י נ י ט ע ס - ר א י ט ה ע ס א י ב ע ר ד א י מ י ס א - ד א ד א ע ר ל י ב ע א י ז ט ג ע ס ט ע ר ן ב ע ר י י ט ס א י ן נ י ר ד ע ה א ז א א י י נ ע ש פּאַרשטאַנען אונד וואָרדע וויא פּאָן דאָרט געטלעכע ווירד, אַם 19. מען דיענעט פּערייט פּערפּערט אונד זאַמט דען אַקטען דעם שטאַטס-אַנוואַלסע אַיבערשטעלט, וועלכער דאס גאַנצע אַקטעניבערעל מאַרען דער אַבער - שטאַטסאַנ-וואַלסאַפּט בעהײם אַנטראַגשעללונג אַיבערזענ-דעט. דאס גוטאַכטען וויכט אין אַייניגען פּונקטען פּאָן דעם דער אַינזערשטעס פּאַרעקסאַרען אב: עס הייסט אין דעםוועלכען, דאָ לייכע קאָנען אויך אַינעם צוואַנגעניגען אַדער נאָך אַלעטערען פּריי-ענצטעמערס זיין; אים וואַסער וויא דיעוועלכע קיים

פּאַריאָדע אין אונזערען בעריכטען זאַמטען. דאס מעלעגראם בעציהט זיך נעמליך אויף דען היימט-אַנגעקלאַנגען ביים דאָדער לייכענשטונגעל, אויף אַנקעל שטילאַויטש. דיעוועלכע וואָרדע בעקאַנט-ליך אים פּאַריאָדע עמיינאם מיט דען פּילאָסערן דאָויד הערשאָן אונד אַינגאַן מאַמע אין האַפּט גע-נאַמטען. דאָ ביידען לעצטערען וואָרדען, נאכדעם זאָ אידען פּיר דאָ דעם לייכענשטונגעל אַנגעקלאַ-מען אויסאַנען בעאידריגט האַמען, פּרייגעלאַסען, ווערדענע, שטילאַויטש נאָך ווייטער אין האַפּט בלייב; ער וואָרדע שפּעטער צור צייט אונזערעם אַיינגאַנג ערוועהנטען בעריכטעס, זאָוואָהל פּאָן אַנטווער-בוונגסריכטיגער אַלס אויך פּאָן אַנדערען אונד בעפּאָנגען פּערזאָנען, דאָ זיך און דער זאַכע העראַנדערען געמטען געשטיכעלען אונד געהעטשעלט, דורפּטע פּרייא הע-רומשפּאַציען, ווערדענע האַמען, פּרייגעלאַסען אויף דאס שטרענגסטע בעהאַנדעלע וואָרדען אונד וואָרדע ער שטעמט נור מיט, שטילאַויטש באַמשר אַנגעשפּאַרען אונד אַלל דאס, ווייל ער אַנגעבליך אין פּרייזוועלענעם געשטענדיגס אַבלענטע, אין וועל-כעס ער דאָ געשטיכעט דעם לייכענשטונגעלס האַר-קליין ערצעהטע אונד דאָבייא ניכט נור זיך זעלבסט, זאָנדרן אויך אַנדערע דאמאַלס אַינזאַפּערטע, אַבער שפּעטער פּרייגעלאַסענע אונשולדיגע פּערזאָנען אויף דאס גראַבליכסטע אַנקלאַנגען. דאָ פּרייגע-לאַסענען פּלאַסער מאַמע אונד הערשאָן קעהרטען נאָך אידערע הימאַט, נאָך מאַרמאַרש-סיגעט צוריק אונד נאכען דאָרט ביים געריכט צו פּאַטאַקאַלל, דאס זאָ אין מיט-עסלאָר נור דעסאַלוב בעלאַט-מענדען אויסאַנען געמאַכט, ווייל מאַן זאָ וויא גע-נען געשטאַכען, קורץ געקוועלט האַבען: דאָ זאָ אַבער נון פּרייא זינ, זאָ געהען דאָ דאָ ערפּיעס-מען אויסאַנען צוריק אונד זינד בערייט, דען ווירדער-רוף זיינערצייט בייא דער שלושפּערהאַנדלונג צו ווירדעהאַלען אונד צו בעאידריגען. מאַרמאַרשעס ווינע ביידען גענאַכטען דאָס געשטענדיגסטע צוריקנאַה-מען אונד אויך דאס איהרען אויסאַנען הערשאָן-זינ, דאס ער בענעפאַללס הויך פּיינגונג גע-שטענדיגס געצוואונגען וואָרדען, בלייבט שטילאַויטש-לאַנגע צייט בייא זיינער ערסטען אויסאַנען. ערסט פּאַר קורצעס זיינע ער רייאַני אין זיך, פּערלאַנגטע, פּאַר דען שטאַטסאַנוואַלס געפּהרטי צו ווערדען אונד ערקערטע אין דעססען, וויא אויך אין אַנווע-זענהייט דעם אַנטווערבוונגסריכטיגערס, דאס ער אים פּאַריאָדע צוערסט הויך פּירכטאַרע פּיינגונגען, שפּעטער הויך פּערלאַקערטע פּערשפּיעבונגען צו

פּאַלליעטאַן.

דער העלד פּאָן סעפור.

(88-טע פּאַרטיע צונוג.)

וואס אויך דעם יודענסהוס געהאַן, (אנשע הונד וויי-טע) אונד אָב אויך איהם נאָך עטוואס לייסטען קאָנען, דאָרויף קאַסטע עס ניכט אן. און קאָנן ניכט הינטערשען, אונד זאַנען: אַללעס, וואס אויך געוועזען, וואס אויך געהאַן אונד געשפּאַרען, עס וואר פאַלש, אונד דאס הייליגע ערבע מינער פאַסער איזט איינע לינע, אונד דער נאַטט, דער הימסעל אונד ערדע געשאפּען, איזט אין וואָהן! וויא וואס יעדער שראַפּען מינעס הערצבלושעס ענטהאַלט, וואס יעדע פּיכער מינעס גייטעס אין זיך שליטעט, אויך זאָל עס פּערליינגען פּאַר דער וועלט, פּאַר זיך זעלבסט, פּאַר נאַטט? אונד וויא אויך זאָל לעבען פּאַרשאן אָהנע דאס געזען, דאס מיך פּערשפּליכטעט, אָהנע דאָ וויסען, דאָ מינע פאַסער געאַיבט, אָהנע דען ברויך, דען דאָ ווייזען מינעס פּאַלעס אַיינעוועגט? נימטערטערה, אויך אום דער פּרייהייט וויללען קאָנן אויך צום ליכטע ניכט זאַנען: דאָ ביזס הונקעל, אונד צור הונקעלעייט: דאָ ביזס ליכט; צור וואהרהייט! דאָ ביזס לינע, אונד צור לינע: דאָ ביזס וואהרהייט! . . . געה איהונט פּאָן אונד אונד קאַסטע ניע-מאַלס ווערדען! וויללסט דאָ דען שאַנדלעך דיינעם לע-בענס מיט דעם מיניגען בעדעקען: עס זאָל ניעמאַלס גע-שעהען! . . . אָ מרים, אָ עמרם, ווען איהר ניכט מערה אונטער דיעזען שטערבליכען וואַנדעלן זאָללעטע, ווען אייערע טרייען אונד ערהאַבענען וועלען הויפּטשעטיגען צור פּערזאַמלונג דער פּערקלערטען פאַסער, וויא קאָנעט אויך דעראינטס אויך ענטפּענענערטען, אונד אונען מיססען: אויך האַבע אויך פּערליינגעט, אויך האַבע אייער הייליגעס אַנדעקען אין דען שרייב געוואָרען! . . . ער וואָרף זיך

דיא שווער וועדער געשלאָסען, באַוועיכט, נרוואַסער שופּט! ריעף הונד פּאַלל פּערצווייטלונג, אונד ראנג דאָ הענער, דאס דאָ קעסטען קלירטען אונד ראַסעלעטען. דאָן זאַנען ער וויא בעטייבט אויף דען שטיין ניעדער, שווע-דע שטונדען גענען אַבער דען הולדער דאָרויף דער אים-טער אונד איסטער מיט זיך ראנג, אַבער אויך איסטער וויי-דער מאכטען זיינע געדאַנקען אונד געשיללע זיך אין דען וואָרשען לופט: געט איהם אַללעס לינע, אַללעס טרוג - זאָ זינד טאַרס, וואָהל אַיינען!

XXV.

וואר איראד ווירקליך אין קינד דעם גליקעס, אַלס וועלכעס זאָ פּאָן אַללער וועלט געיהט אונד בענידעט וואָרדען? זאָ וואר אַללערהינגס זעהר רייך, איינעס דער רייכסטען מענגער פּאַנען אַיינציגען קינד, נון אויך איינעס דער רייכסטען מענגער דאָס אַיינזיגער וואר, זעהר פּאָן זאָ דאס און יעצטס נאָך מער בעוואונגערט וואר, אַלס אין איהרער ערסטען כליטעזעייט, זאָ וואר נאָך דעם מאַסע יענער צייט פּיין געבילדעט, זאָ וואר אויך דען הייליגען שרייב-טען איהרעס גלייכענס ניכט גאַנץ פּערטור? דען שראַפּען דעם וועללעבענעס, דאס אין זיינעם הוינע העררשטע, האַט-טע מאַנעס שטעטס אויף דאָ איבונג דער רעליגיאָנען פּאַר-שריפטען פּיר זיך זעלבסט אונד בייא זיינער אומגעבונג גע-האַלטען, פּרייהייטער דער מוסמער הויך דען פּאַר בערייכט אונד פּאָן איהרעם פאַסער צוואַ-צערטליך געלייכט, פּיהל-טע איראדע שטעטע דען מאַנעל איינעם הערצענס, דעם זאָ זיך פּערטרויענספּאַלל אַנשליעסען אונד הינענען קאָנעטע-דארום מאכטע דער איינפירטס הונאַס אין איהר פאַסערליכעס הויז איינע זאָ טיפּטען איינזרוק אויף זאָ. ער ערשינען איהר צוערסט וויא אין זיינערער ביורע, דען זאָ צו שטיצען אונד צו לייטען האַבע. - דאָן אַבער, אַלס דער יינגלינג זיך זאָ העררליך ענטפּאַלעטעט, מענגליך פּאָן אונד גייסטעס-